

شماره : 29

باسمه تعالی

نشریه اسلامی

الرابطة الثقافية الإسلامية العالمية

International Islamic Cultural Association

انجمن فرهنگی جهانی اسلامی

خاص برای دانشجویان

تاریخ: 2019/11/20

نگاه 29

مجموعه مقالات با عنوان نگاه مخصوص

دانشجویان مسلمان

موضوع: حفاظت از زبان

دکتر: نهضتیار خطیبی

(محافظة از زبانه)

شخص مسلمان را لازم است که هرگز بدون تحقیق و سنجش زبان به سخن نگشاید ، بلکه همه حرف هایش پس از غور و دقت و تأمل با تأمل صورت پذیرد و بر آنچه می شنود بدون غور و تحقیق حکم قطعی ننموده ، از سخنان ناحق پیروی نکند ، زیرا فردای قیامت راجع به تمام قوا سوال شده و مورد محاسبه الهی قرار می گیرد.

الله متعال فرمود: {وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا}

از چیزی دنباله روی مکن که از آن ناآگاهی. بی گمان (انسان در برابر کارهایی که) چشم و گوش و دل همه (و سایر اعضا دیگر انجام می دهند) مورد پرس و جوی از آن قرار می گیرد. اسراء - 36

ز منهیات خدای عزوجل موقوف بی علم بود در قول و عمل
(نهضتیار خطیبی)

هر انسان هر سخنی را که به زبان می آورد همه حرف ها و سخنهایش توسط دو فرشته نوشته می شود: {مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ} انسان هیچ سخنی را بر زبان نمی راند مگر این که فرشته ای، مراقب و آماده (برای دریافت و نگارش) آن سخن است. ق - 18

آنکه بی علم زبان از دهان کشید چه داند اسرار رقیب عتید
(ن - خ)

از مقتضیات کمال ایمان یکی این است که شخص مؤمن یا سخن نیکو و مفید می گوید و یا خاموشی اختیار می کند: از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: {مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ} (آنکه به خدا و روز آخرت ایمان دارد باید سخن خیر بگوید و یا خاموش باشد). (متفق علیه)

بسی حکمت در حفظ زبان بود یکی آنها کمال ایمان بود

(ن - خ)

پیامبر اسلام علیه الصلاة والسلام از اذیت کردن مردم منع فرمود ، و بهترین مسلمانان کسی را معرفی نمود که سایر مسلمانان از زبان و دست وی در امان بمانند ، از ابوموسی رضی الله عنه روایت شده که گفت ، گفتم: یا رسول الله! کدام مسلمان بهتر است؟ فرمود: [مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ] (آنکه مسلمانان از زبان و دست او در امان بمانند) (متفق علیه)

اغلب ایذا ز دست و زبان است هرکه این دو نگهداشت افضل آن است

(ن - خ)

انسانهایی که هدف متعالی ندارند و جهت و مسیر مثبتی را دنبال نمی کنند، هیچ گونه مسئولیتی را در مورد حرف هایشان احساس نمی کنند، لذا بدون دقت و سنجش پیروی از سخنان نا حق می نمایند، در حالیکه هر حرف و کلمه ای را که بزبان می آوریم مسئولیت آفرین است. پس فقط ایمان است که کلمات را عفت و جهت و کمال می بخشد، و تمام بدبختی هایی که حالا متوجه ما و سایر جوامع انسانی است بخاطر عدم موجودیت ویا کمبود و قلت بهترین ها و الگوهاست که این فقدان ، فقدان بهترین ها و افضل ها باعث اذیت های گوناگون زبانی و عملی برای امت و سایر بشریت شده است.

ایمان یک انسان توسط سخن گفتن از کفر متمایز می گردد و به درجات عالی بهشت برین می رسد، و بالمقابل همین سخن وی را رهسپار اعماق دوزخ می نماید (اعاذنا الله منها بلطفه و کرمه) پس شخص عاقل قبل از آنکه زبان به سخن بگشاید ، کلامش را با نیروی عقل وزن نموده ، و در بیان کردن آن دقت کرده و عواقب آن را می اندیشد ، زیرا او باور دارد که وعده بهشت و رفع درجات برای نیک گویان ، و وعید دوزخ متوجه زشت زبانان می باشد.

از ابوهریره رضی الله روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: {إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ تَعَالَى مَا يُلْقِي لَهَا بَالًا يَرْفَعُهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ تَعَالَى لَا يُلْقِي لَهَا بَالًا يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ} (هر آئینه بنده ای را از رضای خداوند به زبان می آورد که به آن اهتمام نمی ورزد و خداوند وی را بدان کلمه به مرتبه های

بلند بر می کشد و هر آئینه بنده کلمه ای از قهر خداوند را به زبان می آورد که بدان اهمیت نمی دهد و بدان در دوزخ فرو می غلظد). (بخاری)

حرف بی سنجش گهگاهی سر برد آدمی را در ته سقر برد

(ن - خ)

قابل ذکر است که پیامبر محبوب اسلام علیه الصلاة والسلام غیبت و بهتان را که از آفات سخن و زبان است بطور واضح و آشکار تحدید فرمود: از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: {أَتَدْرُونَ مَا الْغِيْبَةُ؟} "قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: "ذِكْرُكَ أَخَاكَ يَمَّا يَكْرَهُ". قِيلَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ؟ قَالَ: "إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَبَتْهُ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهَتْهُ" (آیا میدانید که غیبت چیست؟ گفتند: الله تعالی و رسولش دانایتر اند ، فرمود: برادرت را از آنچه خوشش نمی آید یاد آور شوی ، گفته شد: چطور است هرگاه در برادرم آنچه می گویم باشد؟ فرمود: اگر آنچه می گویی در وی باشد غیبتش کرده ای ، و اگر نباشد بوی بهتان بسته ای) (مسلم)

حرص اسلام بر حفاظت و صیانت جان و آبرو و کرامت و اموال مردم را در حدیث شریف ذیل بخوانیم: {كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ؛ دَمُهُ، وَعَرَضُهُ وَمَالُهُ} (همه چیز مسلمان بر مسلمان حرام است ، خونس ، آبرویش ، و مالش). (امام مسلم)

لذا اسلام در مورد حفاظت حقوق جامعه تعلیمات مهم و ارزنده ای را بیان نموده است که هرگاه به آن متمسك شویم واقعا کامیابی های دارین از آن ما خواهد شد ، سلامت بودن سخن انسان با سلامت بودن همه وجودش رابطه نا گسستنی دارد ، زیرا کلام آدمی ترجمان فهم و احساس ضمیر وی می باشد و بنابر حدیث شریف همه اعضای بدن تحت تأثیر زبان قرار دارند: [عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكْفِّرُ اللِّسَانَ ، فَتَقُولُ : اتَّقِ اللَّهَ فِينَا، فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ، فَإِنْ اسْتَقَمَّتْ اسْتَقَمْنَا، وَإِنْ اعْوَجَجَتْ اعْوَجَجْنَا] (از ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت است که پیامبر علیه الصلاة والسلام فرمود: چون فرزند آدم صبح کند همه اعضا در برابر زبان فروتنی کرده می گویند: از خداوند در مورد ما بترس ، زیرا ما در برابر آنچه که تو انجام میدهی مجازات

می شویم اگر تو راستی ما راست می مانیم و اگر کجی کردی ما کج می شویم (ترمذی)

جمله اعضا در ثبات و انحراف تابع زیانند بی هیچ اختلاف

(ن - خ)

اگر موضوع سخن گفتن و طرز بیان مهم نمی بود ، این همه راهنمایی های قرآنی و ارشادات نبوی بر آن ترکیز نمی کرد ،

قرآن عظیم الشان به کلمه بهتر و قول احسن توصیه نموده می فرماید: {وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا}

(ای پیغمبر! به بندگانم بگو: سخنی (در گفتار و نوشتار خود) بگویند که زیباترین (و نیکوترین

سخنها) باشد. چرا که اهریمن (به وسیلهی سخنهای زشت و ناشیرین) در میان ایشان

فساد و تباهی به راه می اندازد، و بی گمان اهریمن (از دیر باز) دشمن آشکار انسان بوده

است (و پیوسته درصدد برآمده تا آتش جنگ را با افروزی بهی و سوسه شعله ور سازد). اسراء - ۵۳

تا که باب نزاع نشود باز به قول احسن همیشه پرداز

(ن - خ)

و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین

دکتر: نهضتیار خطیبی